

GOLDFINGER
COMMUNICATIONS

19.9.2014 – YNET

כתבה בנושא ילדי מפתח
במסגרת הכתבה התראיינה נגה בירן, מנחת קבוצות הורים בכירה במרכז להורות ומשפחה

הפנייה מערוץ ההורים:

לינק לכתבה:

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4571833,00.html>

ילדי מפתח: מאיזה גיל הוא יכול לחזור לבד מביה"ס

במציאות הישראלית הנוכחית, שבה הורים עובדים עד מאוחר והילדים מסיימים ללמוד מוקדם, ההתלבטות האם לאפשר להם לחזור ולהישאר לבדם אחרי בית הספר גדולה. באיזה גיל אפשר להתחיל, מה צריך לוודא לפני ואילו יתרונות יש ל"ילדי המפתח"? שאלנו את המומחים

ילדי מפתח. לא לפני גיל 9
צילום: shutterstock

Recommend 27

עיוות שגיאה-אלפסה פורסם: 19.09.14, 06:02

המציאות הכלכלית והחברתית של ישראל 2014 שולחת את שני ההורים לעבוד ולפתח קריירה, לרוב מחוץ לבית ועד שעות אחר הצהריים. מערכת החינוך, לעומת זאת, שולחת את הילדים לדרגים כבר בשעות הצהריים. כתוצאה מכך, ילדים רבים מבילים את שעות הצהריים לבדם בבית. פעם היו תולים לילדים סביב הצוואר שרוך מסולסל ועליו מפתח לבד יאבד. מאז דבק הכינוי "ילדי מפתח" באותם ילדים השבים לבדם הביתה.

עבור הורים עולות שאלות רבות בנוגע לאותם "ילדי מפתח". מאיזה גיל מותר להשאיר ילד לבד בבית? כיצד להכין אותם להסתדר ללא מבוגר? מה הילדים מרוויחים או מפסידים מהזמן לבד? ולמה אנחנו מרגישים כל כך אשמים? בדקנו עם המומחים וחזרנו עם תשובות.

<< [כל החדשות, הטורים, המדריכים והכתבות בעמוד הפייסבוק של ynet הורים](#) >>

עוד בערוץ הורים:

- [לשלוח לגן בגיל שנה? זו טעות פטאלית](#)
- [זה בדוק: כך תהפכו את הילד שלכם לתלמיד טוב יותר](#)
- [בדקנו: איזה מחית קנויה הכי טובה לתינוק שלכם](#)

"לפני גיל תשע לילדים אין יכולות קוגניטיביות, התנהגותיות והתפתחותיות להישאר ללא מבוגר", קובעת מיכל בר דורון, מנהלת אגף קהילה בארגון "בטרם" לבטיחות ילדים. "בדיוק כמו שילד לפני גיל תשע לא חוצה כביש לבד, כך הוא אינו נשאר לבד בגלל ששיקול הדעת שלו אינו מפותח מספיק. גם מגיל תשע לא מומלץ להשאיר את הילד לבד לפרק זמן ארוך".

עם זאת, מצינת בר דורון כי על פי החוק היבש ניתן להשאיר ילד ללא השגחה כבר מגיל שש, אך לדבריה מדובר בהחלטה תמוהה של המחוקק שאינה מתיישבת עם התפתחות הילד. "ניתן להשאיר ילד מעל גיל שלוש בהשגחת ילד בן 12 ומעלה", מוסיפה בר דורון. "ילד מעל גיל 14 יכול להשגיח גם על פעוט צעיר יותר".

"באופן כללי לא נדאי למהר להשאיר ילד לבד בבית, במיוחד אם מדובר במספר רב של שעות עד שאחד ההורים מגיע הביתה", מסכימה נגה בירן, מנחת קבוצות הורים בכירה מהמרכז להורות ומשפחה במכללת סמינר הקיבוצים. "מומלץ להורים לשקול בנובד ראש את ההחלטה האם להשאיר את הילד לבד בבית, וככל האפשר לא לפני גיל תשע תוך הפעלת שיקולים הלוקחים בחשבון את הבשלות והבגרות של הילד. נדאי לבדוק עם עצמנו עד כמה נראה לנו סידור זה מתאים ונכון עבור הילד שלנו? האם הילד מרגיש בנוח עם הסידור הזה? האם יש לו פחדים? האם לימדנו אותו את כל מה שהוא צריך לדעת כדי להסתדר לבד בבית?".

GOLDFINGER
COMMUNICATIONS

אוכל לחימום במיקרוגל - ובלי רגשות אשם

כיצד כדאי להניח את הבית עבור הילדים החוזרים לבדם?

"הבית צריך להיות בטוח מסכנות גם נשיש נוכחות של מבוגר", מבהירה בר דורון, "ללא היתים שניתן לטפס עליהם מתחת לחלון, שהחומרים הרעילים לא יהיו נגישים, לא להשאיר מיכלים עם מים, שהצעצועים יהיו תואמים לגיל הילדים. בנוסף, חשוב שמספרי החירום, כולל מספרי הטלפון של ההורים או מבוגר זמין אחר, יהיו כתובים במקום בולט. שיהיה אוכל שאינו דורש חימום בגז, אלא במיקרוגל. הכי חשוב לשוחח עם הילד על סיטואציות אפשריות ולהתכונן אליהן, ולקבוע חוקים ברורים. כדאי שההורים יהיו בקשר עם הילדים, וידעו שהגיעו ומתי הם יוצאים. זה תורם מאוד לתחושת הבטחון של הילד".

"ניתן להטיל משימות על הילד מבלי להעמיס, אך יש להשאיר הוראות מדויקות ולא כלליות מדי", מוסיפה בירן. "חשוב ללמד אותם לאסוף מהשולחן, להכניס למדיח ולנקות אחריהם. חשוב להחליט יחד מה סדר היום, מתי אוכלים, מתי מכינים שיעורים, וכמובן להשאיר זמן למנוחה וטלוויזיה".

גם כאשר הילד בשל לגמרי, לעתים ההורים אינם בשלים וחשים רגשות אשמה. בירן אומרת כי מדובר בטעות נפוצה. "הורים שמתמלאים ברגשות אשם מרחמים על הילד ומרגישים שהם עושים לו עוול, ולכן מרגישים צורך לפצות על כך במתנות ופינוקים", היא אומרת. "תופעה נוספת שמתלווה לרגשות אשם הורים היא חוסר הקפדה על גבולות. מה שעומד מאחורי התנהגות זו של ההורים הוא חוסר רצון או פחד להיות 'רעים' בעיני הילד או לאבד את אהבתו. המחשבה המוטעית שלהם אומרת שיש לשמור על אווירה נעימה בכל מחיר, והם ימנעו מאיסורים ומהפעלת סמכותם ההורית. חשוב להבין כי גישה כזו מזיקה לילד ולא מטיבה עמו. ככל שגישתנו למצב תהא בריאה יותר וחיובית יותר כך ההשפעה על הילד תהיה בהתאם".

היתרונות: חינוך לעצמאות ותחושת מסוגלות

"אנו אמורים לגדל ילדים שידעו להסתדר עם החיים ולא לסדר את החיים בשבילם", אומרת בנחרצות שר"י גלב, דוקטורנטית בפסיכולוגיה, מרצה ומנחה בכירה במכון אדלר לזוגיות והורות. "אם במציאות החיים שלנו זוגות צעירים עובדים שעות ארוכות מחוץ לבית, שלא לדבר על משפחות חד הוריות או הורים גרושים, זו המציאות שעמה אני חיה. אני לא יכולה להתווכח עם המציאות אלא ללמוד לחיות איתה בדרך הטובה ביותר. שינוי תפיסת המציאות תסייע להורים להתגבר על רגשות האשם והם יפסיקו להשתעבד לתחושת הפיצוי. ההבנה שבחרנו בחיים מעצימה גם את ההורים וגם את הילדים".

לדברי בירן, בכל מצב נתון כדאי לראות את הצדדים החיוביים ולהפיק את המירב מכל סיטואציה. "הילד נשאר לבד? כדאי להשתמש במצב הזה כהזדמנות לפתח את העצמאות והאחריות של הילד ואת תחושת המסוגלות שלו", היא מבהירה. "ילד שאנו סומכים עליו יסמוך על עצמו וירגיש בוגר. ככל שנטיל עליו משימות שהוא מסוגל לעשות והילד יחווה תחושת הצלחה כך יגדל ערכו העצמי בעיני עצמו. חשוב שנשדר מסר חיובי ואם החלטנו לאפשר לו להגיע לבד הביתה ולהסתדר בכוחות עצמו שנעשה זאת בלב שלם ובאמונה ביכולות שלו ובכוחות שלו להתמודד".

לפי גלב לכל מצב יש רוחים ויש מחירים, החוכמה היא להעצים רוחים ולא ליפול שבי לתפקיד הקורבן. גלב מדמה את החיים למשחק קלפים, בו תפקיד ההורים הוא ללמד את הילדים את הוראות המשחק. "אל תהיו מוטרדים מזה שהילדים לא מקשיבים לכם, היו מוטרדים מזה שהם מתבוננים", היא אומרת בפסקנות. "אנחנו מהווים מודל עבורם. המסר שעלינו להעביר לילדים, גם מילולית וגם לא מילולית, הוא שעל ההורים לעבוד גם נדי לפרנס את המשפחה אבל גם נדי להגשים את עצמם ושהם אוהבים את מה שהם עושים. הקונטציה של ילד מפתח היא של ילד מסכן שההורים מזניחים אותו והוא קורבן, בודד ואומלל. התפיסה שלנו צריכה להיות שונה. אנחנו עובדים קשה כי בחרנו בכך. אנחנו לא קורבן וגם הילד שלנו אינו קורבן. כולנו יחידה משפחתית ונושאים באחריות מסוימת תוך התחשבות הדדית".

"נדאי שהורים יבינו כי הגורם המשמעותי המשיפע על הילד הנשאר לבד בבית, בהנחה שהתאמנו את המצב לגיל הילד, בגרותו, ומאפייניו האישיים, היא הגישה שלנו והמסר שאנו מעבירים לו, לא רק במילים אלא במעשים", מוסיפה בירן. "ילדים שואבים מאיתנו את הביטחון וזקוקים לגבולות ולהורים מנהיגים שמתווים את הדרך ושניתן לסמוך עליהם. כמו כן, ילד מגיב על פי תגובתנו ולומד מאיתנו את הפרשנות לסיטואציה ולכן מה שנשדר לו זה מה שיהיה. מלבד זאת, ילד שרואה הורים מאושרים שמגשימים עצמם, חשים סיפוק רב בעבודתם ודואגים באופן מאוזן לעצמם כמו גם לילדיהם, עדיפים על הורים שמתמסרים באופן מלא ובלעדי לילדים ולא דואגים לצרכיהם, כך שהם בבית אך מרגישים מבוזבזים ותוך כך שהם מבטלים עצמם. במקרה כזה עדיף לילד הורים עובדים ומאושרים מאשר הורים בבית אך מתוסכלים".

הגעתם הביתה? כבו טלפונים - ובלו עם הילדים

עם זאת, גלב מדגישה כי גם להורים יש אחריות, וכאשר הם מגיעים הביתה, עליהם לעשות הפרדה מוחלטת בין הבית לבין העבודה. "בשעות אחר הצהרים אין טלפונים מהעבודה, אין הודעות ואין מיילים, ועל ההורים להיות מאה אחוז למען המשפחה", היא מבהירה. "בשעה שמונה, כשכולם בחדרים, אפשר לחזור לשיחות טלפון ומיילים. אם אנחנו מביאים את העבודה לבית ואת הבית לעבודה, שום דבר לא נעשה כראוי. זה בסדר להגיע הביתה אחרי יום עבודה מתיש ולהגיד שאנחנו צריכים עשר דקות להתרענן ולשתות קפה. אחרי הזמן הזה, אנחנו נטו למען המשפחה".

אני מרוויח כל חודש עוד 10,000 ₪ נטו

אני אוהב ריגוש וסיפוק מידי. קולגה הכיר לי את etrader התחלתי להשקיע בצורה חכמה עד שהתייצבתי על רווחיות גבוהה. אגב, כל אחד יכול.

אבשלום, רופא מנתח, הרצליה

קרא עוד

"כמובן, שאיזון היא מילת המפתח ואין כאן עידוד לעבודה סביב השעון וחוסר נוכחות לטובת הקריירה", מסכימה בירן. "הורים שמצליחים לשלב באופן אופטימלי עבודה מחוץ לבית יחד עם שמירה על נוכחות ומעורבות בחיי הילדים תוך הקשבה לצרכיהם ומתן תחושת חום ואהבה, יעניקו לילדיהם חוויית ילדות חיובית - חוויה הכוללת מצד אחד קשר משמעותי וקרוב עם ההורים וידעה שהם שם עבורם לתמיכה והקשבה, ומצד שני הטלת אחריות על הילד והענקת תפקידים משמעותיים ובוגרים כאשר ההורים אינם בבית. כל אלו יאפשרו לילד לחוש עצמאי ואחראי, שייר ואהוב".

